

SAMKOM

Landsdækkende analyse af kommunal vejvedligeholdelse

Simpel metode til vurdering af tilstand og investeringsbehov skaber overblik og beslutningsgrundlag for fremtidig prioritering af kommunal vejvedligeholdelse

Af civilingeniør Lars Testmann, Rambøll og civilingeniør Anette Jensen, SAMKOM-sekretariatet, Vejdirektoratet

I juni måned 2015 blev landets kommuner inviteret til at deltage med data i en analyse om kommunevejenes tilstand. Analysen er initieret af Strategisk direktørforum, hvor repræsentanter fra KTC, KL og Vejdirektoratet på direktørniveau mødes og drøfter den strategiske udvikling af vejsektoren. Dataindsamlingen og -behandlingen udføres i regi af SAMKOM – kommunernes og Vejdirektoratets samarbejde om det samlede vejnet.

Synliggørelse af investeringsbehov

Formålet med analysen er at sætte fokus på kommunevejenes tilstand og at synliggøre investeringsbehovet. Analysen fokuserer på tilstanden og investeringsbehovet i forhold til den kapitalbevarende drift i forbindelse med syv elementer: kørebaner, afvandingselementer, cykelstier, fortove, broer/bygværker, gadebelysning og signalanlæg.

Opdelingen på de syv elementer giver et godt overblik over hele vejområdet og giver samtidig mulighed for, at der kan arbejdes med de enkelte elementer hver for sig i relation til dataindsamling, investeringsplanlægning og politisk prioritering.

Analysemetode

I den landsdækkende analyse er der valgt at arbejde med en definition af investeringsbehov, der baserer sig på en vurdering af den gennemsnitlige tilstand af elementerne. Denne gennemsnitlige tilstand sammenholdes med den tilstand gennemsnittet burde ligge på, hvis der foregik en løbende udskiftning af elementerne svarende til nedslidningstakten. Der er derfor tale om en simpel og tilnærmet opgørelse.

Den valgte metode betyder, at investeringsbehovet for hvert element kan beskrives på en enkel måde samtidig med at tallene er sammenlignelige på tværs af elementer og kommuner. Opdelingen på elementer betyder også, at opgaven med at levere de nødvendige input til beskrivelse af tilstande og investeringsbehov kan gives til den enkelte fagansvarlige for hvert element. Det gør dataindsamlingen lettere og hurtigere, ligesom ejerskabet hos den enkelte sikrer, at resultaterne har den rette kvalitet.

Metoden stiller ikke krav til, at data skal genereres på én bestemt måde og de enkelte kommuner kan fortsat benytte deres egne forvaltningssystemers mere detaljerede registreringer og beregningsmetoder, og fastlægger selv eget serviceniveau for de syv elementer i forhold til egne rammer og prioriteringer. Kommuner, der har udarbejdet egne opgørelser over investeringsbehov, kan derfor opleve, at den landsdækkende analyse giver et andet resultat end deres egne opgørelser pga. forskel i analysemetode.

Analysens resultater vil dog alligevel give et godt og troværdigt billede af både tilstand og investeringsbehov for de enkelte elementer hos kommunerne. Det viser resultater fra udarbejdede genopretning- og udviklingsplaner for Københavns, Aarhus og Odense kommuner, hvor metoden er blevet udviklet og afprøvet. Erfaringerne fra disse projekter viser også, at metodens tydelige overblik og letforståelige simple opgørelser giver teknikere og politikere en bedre fælles forståelse for sammenhængen mellem tilstand og økonomi, der konkret har medført øget fokus på drift og vedligeholdelse med nye markante investeringer i vejområdet.

Status for analysen

Der er stor kommunal interesse for analysen. 78 kommuner har tilmeldt sig analysen og tilkendegivet at ville bidrage med data for alle eller nogle af de syv elementer. I gennemsnit forventes det, at kommunerne leverer data for 4-5 elementer, men dette tal kan blive lidt lavere, hvis det viser sig at opgaven med at fremskaffe data er større end forventet.

Den 1. oktober 2015 havde kun knap halvdelen af kommunerne indsendt deres data. Tidsfristen for indsendelse af data er derfor forlænget til den 1. november 2015 i håbet om at få flere kommuner og flere data med i analysen. Forlængelsen gør, at resultatet af analysen ikke er klar til offentliggørelse i forbindelse med Vejforum 2015. Det planlagte indlæg vil derfor fokusere på foreløbige resultater af analysen samt på inspiration til, hvordan kommunerne kan arbejde videre med de indsamlede data.

Præsentation af resultat af analyse

Resultatet vil blive præsenteret i en SAMKOM rapport med oplysninger om investeringsbehovet for hvert af de syv elementer for de deltagende kommuner samt gennemsnitsbetragtninger på landsplan. Resultaterne vil ligeledes blive præsenteret via SAMKOMs digitale KommuneAtlas, hvor det på de klikbare kort vil være muligt at supplere med oplysninger om anvendt registreringsmetode, kvalitet af data mv.

Kommunernes videre arbejde

I forlængelse af den landsdækkende analyse kan kommunerne selv arbejde videre med resultaterne. Ved en målrettet formidlingsindsats vil det allerede udførte arbejde kunne danne grundlag for en præsentation af tilstand og investeringsbehov for vejområdet syv elementer for kommunernes beslutningstagere.

Præsentationen af resultaterne kan ligeledes danne grundlag for en drøftelse af prioriteringen af budgetmidler på politisk niveau og kan samtidig sætte gang i mere overordnede drøftelser af udviklingen af vejområdet. Gennem opstilling af forskellige investeringsscenarier er det fx muligt at give beslutningstagerne et endnu bedre overblik over konsekvenser ved forskellige vedligeholdelsesindsatser.